

певній сфері життєдіяльності (пересування, самообслуговування, орієнтація, спілкування, контроль поведінки, навчання, трудова діяльність, професійна працездатність) та може ніяким чином не впливати на можливість здійснення будь-якої діяльності з метою отримання доходу, у той же час народження дитини у родині змушує батьків здійснити додаткові фінансові затрати, пов'язані з організацією належних умов її утримання, та прямо не впливає на інші сфери життєдіяльності сім'ї.

У зв'язку з цим, закономірним є висновок, що одного універсального заходу соціального захисту, який би міг подолати та/або пом'якшити несприятливі наслідки всіх соціальних ризиків, адаптувати особу до нових умов її життєдіяльності, немає та не може бути. У той же час, з огляду на єдину правову природу, цільову направленість та в цілому уніфікований механізм забезпечення кожного з названих вище прав у сфері соціального захисту, на нашу думку, недоцільним є визнання кожного з таких прав самостійним суб'єктивним правом особистості.

З огляду на закріплення на конституційному рівні саме права на соціальний захист, особливості національної системи соціального захисту та соціально-забезпечувального законодавства варто дійти висновку, що право на соціальний захист є комплексним, та здійснюється шляхом реалізації у випадку настання конкретного соціального ризику відповідних прав на отримання передбачених нормативно-правовими актами видів соціального захисту: грошових виплат, соціального обслуговування, медичної допомоги, лікарських засобів та виробів медичного призначення, соціальних пільг, натуральної допомоги, житлово-комунальних субсидій.

Гудзь Анна Олександрівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення,
кандидат юридичних наук

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Загальновідомим є факт, що історично першими проявами масового та системного соціального захисту були допомога держави пораненим воїнам, пенсії чиновникам, державна опіка тощо. Проте основою для поширення таких видів підтримки, без сумніву, слугувало недержавне соціальне забезпечення, корені якого сягають найдавніших часів, що знаходило своє вираження у

поданні милостині, церковній та громадська опіці нужденних, та, передусім, – у приватній доброчинності [1, с. 332-333]. Благодійництво не втратило своєї ролі і на сучасному етапі розвитку соціального захисту в Україні, більше того, як слушно зазначає С.В. Пасічніченко – досягло найвищої своєї форми [2, с. 91].

Прийнятим у теперішній редакції спеціальний комплексний закон у цій сфері був порівняно недавно. Благодійна діяльність, згідно зі ст. 1 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 05.07.2012 р. № 5073-VI являє добровільну особисту та/або майнову допомогу для досягнення визначених законодавством цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара (набувача благодійної допомоги).

Соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальні послуги і подолання бідності; допомога постраждалим внаслідок катастроф, збройних конфліктів і нещасних випадків, а також біженцям та особам, які перебувають у складних життєвих обставинах – займають вагоме місце серед основних сфер, на які направлена благодійність.

Аналіз змісту Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» дає підстави стверджувати, що даний акт, передусім, містить норми цивільного права (засади діяльності, порядок створення та функціонування, припинення благодійних організацій тощо), крім того – і посилання на Цивільний кодекс України як один із основних актів, яким регулюються суспільні відносини у досліджуваній сфері. У Законі також є норми господарського права (щодо управління благодійними організаціями, особливого правового статусу благодійних організацій через їх неприбутковий характер тощо) та фінансового права (наприклад, стосовно пільг у сфері оподаткування). Проте, враховуючи соціально-орієнтовану природу власне явища благодійництва – здійснення фінансової чи іншої підтримки, мета якої полягає у забезпеченні покращення матеріального чи соціального становища тих чи інших категорій осіб, окремих громадян, необхідним вбачається розширення змісту акту нормами власне права соціального забезпечення.

Пропонуємо доповнити Закон окремим розділом «Соціальний захист та соціальне забезпечення», який містив би деталізовані положення, наприклад, щодо сфер соціального захисту, на які, переважно, поширюється благодійність, а саме: соціальна підтримка малозабезпечених осіб; соціальна реабілітація безробітних, осіб з інвалідністю, інших осіб, які через свої фізичні чи інтелектуальні особливості, інші обставини не можуть самостійно реалізувати свої права та законні інтереси; надання допомоги постраждалим в результаті стихійних лих, катастроф природного

чи техногенного характеру, соціальних, національних, релігійних конфліктів, жертвам репресій, біженцям, внутрішньо переміщеним особам; сприяння укріплення престижу та ролі сім'ї в суспільстві; захист материнства, дитинства, батьківства; соціальна реабілітація дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, безпритульних дітей, інших дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах; надання безкоштовної юридичної та правової допомоги тощо.

Крім цього, доцільним було б закріпити у запропонованому розділі Закону порядок здійснення соціального обслуговування або надання матеріальної підтримки (наприклад, форма та умови договору, порядок фінансування надання послуги чи речі, іншого майна тощо).

Не достатньо врегульованими є окремі аспекти щодо благодійних програм, під якими, відповідно до ст. 1 Закону, розуміється комплекс заходів, у визначених профільним Законом сферах. Існуючі норми щодо даного питання розпорошені по законодавству, яке, до того ж, містить непоодинокі прогалини. Так, доцільним вбачається розкрити порядок прийняття благодійних програм, їх виконання, закріпити джерела фінансування, строки реалізації тощо. Необхідним є також висвітлення їх змісту, що важко зробити, опираючись на легальній дефініції даного терміну. По суті благодійна програма є розрахунком коштів, які повинні надійти та які планується витратити. Враховуючи її найвагоміше значення в усьому процесі реалізації надання благодійної допомоги, необхідність визначення на законодавчому рівні детального та всебічного врегулювання цих відносин не викликає сумнівів.

Список використаної літератури:

1. Лушников А.М., Лушникова М.В., Тарусина Н.Н. Договоры в сфере семьи, труда и социального обеспечения (цивилистическое исследование): учебное пособие / А.М. Лушников, М.В. Лушникова, Н.Н. Тарусина; Яросл. гос. ун-т, 2008. — Ярославль: ЯрГУ, 2008. — 432 с.
2. Пасічнченко С.В. Благодійність як соціальний феномен та основа формування соціальної допомоги // Право і суспільство. — 2014. — № 1. — С. 87-91.